জতুৱাৰ জঁট

পাঠ: ৭

-গগণ চন্দ্ৰ অধিকাৰী

ক – পাঠভিত্তিক ক্ৰিয়া

প্ৰশ্নোত্তৰ -১ , ২। প্ৰশ্নমতে যতি , বিৰামলৈ লক্ষ্য ৰাখি কবিতাটি শুদ্ধ উচ্চাৰণেৰে পঢ়া আৰু আবৃত্তি কৰা ।

প্ৰশ্ন ৩। কোৱা আৰু লিখা

(ক) কবিতাটোৰ মতে আকাশত চাং কোনে পাতে ?

উত্তৰঃ আকাশত চাং পাতে নপতা ফুকনে ।

(খ) অহুকাণে – পহুকাণে মানে কি ?

উত্তৰঃ অহুকাণে – পন্থকাণে মানে হ’ল আৰ তাৰ পৰা ঘুনুক – ঘানাককৈ ।

(গ) মিটমিট আন্ধাৰত কি দেখে ?

উত্তৰঃ ঘিটমিট আন্ধাৰত ভূত দেখে ।

(ঘ) কোনবােৰ লােকে বৰ ভয় খায় ?

উত্তৰঃ অলপ – ধতুৱাবোৰে বৰ ভয় খায় ।

(ক) কবিয়ে কাক বুধিত টোকোনা বুলি কৈছে ?

উত্তৰঃ ফকৰা – যােজনা নজনা , নিশিকা লােকবিলাক বুধিত টোকোনা বুলি কবিয়ে কৈছে ।

প্ৰশ্ন ৪। পাঠৰ আলমত চমুকৈ লিখা ।

(ক) মৈত উঠিলে সহজে কাক নমাব নোৱাৰি ?

উত্তৰঃ অঁকৰা মৈত উঠিলে সহজে নমাব নোৱাৰি । কাৰণ অকৰাই কাৰো কথা শুনিব বা মানিব নোখোজে । নিজৰ কথাত লাগি থাকে আৰু নিজৰ ইচ্ছামতে চলিব খোজে । তেনে লোক মৈত উঠিলে নিজে ইচ্ছা কৰি নামি নাহিলে আনে টানি – ধুহি নমাই আনিব খুজিলেও সহজে সি নামি নাহে ।

(খ) আঁঠুৱাৰ তলৰ মহৰ কি অৱস্থা হয় ?

উত্তৰঃ আঁঠুৱাৰ তলৰ মহ কম ঠাইত আৱদ্ধ হয় আৰু তাৰ পৰা ওলাই আহিব খুজিলেও ওলাই আহিব নোৱাৰে । তাৰ এই দুৰৱস্থাৰ কথা নাভাবি আঁঠুৱাৰ ভিতৰত থকা মানুহক সি কামুৰিবলৈ বিচাৰে আৰু অনবৰতে কাণৰ কাষত উৰি থাকি কুনুকুনাই থাকে । ফলত মানুহৰ হাতত সি সহজতে মৃত্যুৰ মুখত পৰে ।

(গ) ফকৰা – যোজনা নাজানিলে বা নিশিকিলে কি হয় ?

উত্তৰঃ ফকৰা – যোজনা হ'ল ভাষাৰ অলংকাৰ । ইয়াক প্ৰয়োগ কৰিলে ভাষা সুন্দৰ , ৰসাল , গাম্ভীৰ্যপূৰ্ণ হয় । গতিকে ইয়াক নাজানিলে বা নিশিকিলে সি টোকোনা হয় । অৰ্থাৎ সি কম বুদ্ধিৰ হয় ।

খ— ভাষা অধ্যয়ন (ব্যৱহাৰিক ব্যাকৰণ)

প্ৰশ্ন ৫। পাঠত বিচাৰি তলৰ শব্দবোৰৰ বিপৰীত অৰ্থ বুজোৱা শব্দ লিখা ।

পোহৰ , অসাধ্য , নিৰ্লোভ , জটিল , বেছি , মিছা ।

উত্তৰঃ বিপৰীত অৰ্থ বুজোৱা শব্দ—

পোহৰ	এন্ধাৰ ।
অসাধ্য	সাধ্য ।
নিৰ্লোভ	লোভ ।

জটিল	সহজ, সৰল ।
বেছি	কম ।
মিছ	সঁচা ।

প্ৰশ্ন ৬। পাঠত তোমালোকে ‘ হুৰা- দুৱা লাগে , বৰষুণ সৰে , চাং পাতে , কথা শুনে’ আদি জতুৱা ঠাচৰ ক্ৰিয়াবোৰ পাইছা । ইয়াৰ আলমত তলৰ শব্দবোৰৰ লগত খাপখোৱা শুদ্ধ ক্ৰিয়াপদটো চিনাক্ত কৰি খালী ঠাই পূৰ কৰা ।

উত্তৰঃ

কলম (ধৰে / লয়)	কলম ধৰে ।
চেপা (মাৰে / পাতে)	চেপা পাতে ।
চেঁকী (বান্ধ / দিয়ে)	চেঁকী দিয়ে ।
পাচি (গঢ়ে / সাজে)	পাচি সাজে ।
খেল (কৰে / খেলে)	খেল খেলে ।
মৰম (লাগে / ধৰে)	মৰম লাগে ।

প্ৰশ্ন ৭। ‘জতুৱাৰ জট’ কবিতাটোৰ পৰা পাঁচটা জতুৱা ঠাঁচ উলিয়াই একোটাকৈ বাক্য সাজা ।

উত্তৰঃ **আকাশত চাং পতা :-** আকাশত চাং পতা কথা কৈ ফুৰা মানুহক কোনেও বিশ্বাস নকৰে ।

অহু কাণে – পহু কাণে :- পুতেকৰ কু – স্বভাৱৰ কথা দেউতাকে অহুকাণে পহুকাণে শুনি বৰ দুখ পালে ।

আলাসৰ লাড় :- ঘৰখনৰ একেজনী ছাোৱালী কাৰণে তাই সকলাোৰে আলাসৰ লাভু হৈ পৰিছে ।

আটোম-টোকাৰি :- সু – গৃহিণীয়ে একোখন ঘৰ বৰ আটোম টোকাৰিকৈ সজাই – পৰাই ৰাখে ।

গাই বাই চা :- নিজৰ দোষ ক্ষমা কৰিবলৈ সমাজৰ মানুহৰ ওচৰত গাই বাই চা ।

প্ৰশ্ন ৮। এটা শব্দত প্ৰকাশ কৰা –

উত্তৰঃ আনৰ ভাল দেখিব নাোৱাৰা – পৰশ্ৰীকাতৰ ।

ঘুনুক – ঘানাককৈ যি কথা শুনা যায় – অহুকাণে – পনহুকাণে , কাণ বাগৰা ।

যি নিয়মমতে খৰচ কৰে – মিতব্যয়ী ।

প্ৰশ্ন ৯। জতুৱা ঠাচৰ অৰ্থ জানাে আহা –

উত্তৰঃ

জতুৱা ঠাঁচ	**অৰ্থ**
১. কুন্দত কটা	ধুনীয়া , নিপাোটল ।
২. খাোলাকটিৰ তাল	কোনাে কামত নহা ।
৩. চুঙা বাদুলি	সংসাৰৰ বিষয়ে একো নজনা লাোক , অনভিজ্ঞ ।
৪. কথা চহকী	বেছিকৈ কথা কোৱা ।
৫. বুকুৰ কুটুম	অতি আপাোনজন নিজৰ ঘৰ এৰি কলৈকো নোযোৱা ।
৬. বগলী ভকত	ভণ্ড ।

গ জ্ঞান সম্প্ৰসাৰণ । প্ৰশ্নোত্তৰ

প্ৰশ্ন১০। কথাােপকথনখিনি পঢ়িতাত থকা জতুৱা ঠাচসমূহৰ এনেদৰেঅৰ্থবাােৰ জ্যানি লাােৱা ।

উত্তৰঃ

কান – সমনীয়া	সমবয়সীয়া ।
হাত – দীঘল	ক্ষমতাশালী ।
হাত-সাৰ	মুক্ত হাােৱা ।
হাত – লৰ	চোৰ ।
হাড়ে – ছলে লগা	লেৰেলা, ক্ষীণ ।
চকু – মুদা	মৃত্যু হাােৱা ।
নাম – জ্বলা	বিখ্যাত ।
হাত-টান	কৃপণ ।
হাত – ধাে	আশা এৰ ।
হাড়ক মাটি কৰ	কঠিন শ্ৰম কৰা ।

প্ৰশ্ন১১। তৰা-নৰা ছিঙিি , আলৈ – আথানি , বাট ল'লে , আলাসৰ লাড়ু , এই জতুৱা ঠাচকেইটা ব্যৱহাৰ কৰিৰ এটা দফা প্ৰস্তুত কৰা ।

উত্তৰঃ শেৱালী মাক – দেউতাকৰ একমাত্ৰ সন্তান কাৰণে তাই মাক – দেউতাকৰ বৰ আলাসৰ লাড় আছিল । এদিন তাই মাােমায়েকৰ ঘৰলৈ বুলি খাােজ কাঢ়ি অকলে বাট

ল’লে । এনেতে কুকুৰপ এটাই ভুকি তাইলৈ খেদি অহাত ভয়তে তাই তৰা – নৰা ছিঙি ঘৰলৈ দৌৰি আহোঁতে বৰ আলাই – আথানি হ’ল ।

প্ৰশ্ন ১২। তলৰ যাোজনা দুফাকি অৰ্থ বুজাই লিখা –

(ক) আপদৰ মাত , অকালৰ ভাত

উত্তৰঃ আকাল অৰ্থাৎ দুৰ্ভিক্ষৰ সময়ত এমুঠি ভাত এজন মানুহৰ প্ৰাণ ৰক্ষাত সহায় কৰে ; ভাত মুঠি খাই তেওঁ প্ৰাণ পাোৱা যেন পায় । আকালত সেই ভাত মুঠিয়েই তেওঁৰ মহান উপকাৰ সাধন কৰে ।

আপদত পৰা মানুহক সহানুভূতিৰে দিয়া আনৰ মাত এষাৰেই তেওঁৰ কাৰণে ডাঙৰ সহায় , মনাোবলৰ ডাঙৰ প্ৰেৰণা । আপদত ধৈৰ্য ধৰি আপদৰ মুখামুখি হ’বলৈ সেই মাতষাৰেই তেওঁক সাহস দিয়ে ।

(খ) কথাতে বঁটা পায় , কথাতে কটা যায় ।

উত্তৰঃ মানুহে কথা ক’ব জানিলে মানুহৰ পৰা প্ৰশংসা আনকি বঁটা বাহনাো পায় । সৎ আৰু সুন্দৰ কথা ক’ব জনা মানুহে সমাজত আদৰ – সন্মান পায় । কিন্তু কথা ক’ব নাজানিলে , ক’ব নলগীয়া কথা য’তে – ত’তে ক’লে মানুহে কওঁতাজনক বেয়া পায় , আনকি তেনে কিছুমান কথাৰ কাৰণে তেওঁ ৰাইজ , সমাজৰ পৰা গৰিহণা পাোৱাৰ উপৰি মৃত্যুৰ মুখত পৰাৰ দৰে পৰিস্থিতিৰাো অৱস্থা হয় ।

গতিকে কথা কওঁতে সদায় উচিত সময়ত , উচিত ঠাইত , উচিত ব্যক্তিক ভাবি চিন্তি ক’ব লাগে ।

ঘ – প্ৰকল্প

প্ৰশ্ন ১৩ ৰ সম্পৰ্কতঃ প্ৰশ্নত কোৱা মতে কথাৰ ঠাচ বা শৈলী সংগ্ৰহ কৰি পঢ়ি শুনাবলৈ আৰু অৰ্থ বুজাই ক’বলৈ যত্ন কৰা । প্ৰয়াোজনত শিক্ষকৰ পৰা সহায় ল’বা ।